

KOMUNIKĒ

LATVIJAS VALDĪBAS UN ĀRVALSTU INVESTORU PADOMES LATVIJĀ DIVDESMITĀ AUGSTA LĪMEŅA TIKŠANĀS

2015. gada 27. maijā

Preambula

1. Mēs, Latvijas Republikas Ministru Kabinets (MK) un Ārvalstu investoru padome Latvijā (ĀIPL), sapulcējamies abpusējām konsultācijām un dialogam, lai apspriestu Latvijas ekonomikas attīstību un panāktu progresu kopš mūsu pēdējās tikšanās reizes.
2. Šodienas Augsta līmeņa tikšanās norisinājās Ministru kabinetā, un to kopīgi vadīja Latvijas Republikas Ministru prezidents Māris Kučinskis - šīs tikšanās goda priekšsēdētājs - un Stīvens Oldfilds (Stephen Oldfield), PricewaterhouseCoopers UK partneris un ĀIPL goda priekšsēdētājs.

Progress

3. Mēs apsveicam Latvijas valdību un valsts pārvaldi saistībā ar š.g. 11. maijā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Padomes sēdē pieņemto lēmumu, ar kuru OECD dalībvalstis uzaicināja Latviju kļūt par pilntiesīgu organizācijas dalībvalsti. Pievienošanās process un OECD rekomendācijas ir bijis spēcīgs stimuls virknei reformu un uzlabojumu, kas ilgtermiņā veicinās Latvijas ekonomikas attīstību un konkurētspēju.
4. Mēs priecājamies redzēt, ka Latvijas ekonomika turpina augt, neskatoties uz nenoteiktību un riskiem ārējos tirgos, un esam gandarīti par valdības rīcības plānā pausto virzību uz straujāku tautsaimniecības izaugsmi (sabalansētu IKP pieaugumu 5% robežās katru gadu no 2018.g.). Vienlaikus novērojam, ka investīciju aktivitāte Latvijā ilgstoši saglabājas zemā līmenī, kas var apdraudēt Latvijas ilgtermiņa attīstības potenciālu.
5. Mēs novērtējam centienus uzlabot normatīvo vidi Latvijā un sekmēt caurskatāmu un paredzamu tiesu sistēmas darbību. Tomēr konstatējam, ka ārvalstu investori par vienu no būtiskākajiem trūkumiem uzņēmējdarbības vidē un reizē šķēršļiem investīciju piesaistē aizvien uzskata tiesisko vidi Latvijā.
6. Esam gandarīti, ka ēnu ekonomikas apjoms ir mazinājies un ir aktualizēts jautājums par efektīvu nodokļu iekasēšanu. Uzskatām, ka ēnu ekonomikas īpatsvars Latvijas ekonomikā joprojām ir nopietns šķērslis, radot nevienlīdzīgus konkurences apstākļus un palielinot nevienlīdzību sabiedrībā.
7. Atzīstot jau paveikto izglītības sistēmas pilnveidē un uzsāktu diskusiju par reformu, atbalstām un rosinām pārliecinošāk veikt izglītības sistēmas reorganizāciju, kas celtu Latvijas arodizglītības un augstākās izglītības kvalitāti.
8. Uzskatām, ka daudz paveikts valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldības jomā – ir izstrādāta un pieņemta mūsdienu prasībām atbilstoša normatīvā bāze, kuru mērķtiecīgi un konsekventi piemērojot jāpanāk praksē valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību darbība atbilstoši labas pārvaldības standartam.
9. Atkārtoti paužam bažas par situāciju veselības aprūpes jomā, uzskatot, ka ir nekavējotī veicama reforma, kas nodrošinātu veselības sistēmas pieejamību, izmaksu efektivitāti un kvalitāti. Šis jautājums ir aktuāls gan cilvēku labklājības nodrošināšanai, gan ierobežoto darbaspēka resursu kontekstā Latvijā.

Mērķi

10. Izanalizējuši makroekonomisko situāciju, mēs vienojamies, ka par vienu no svarīgākajiem uzdevumiem uzskatāms Latvijas ekonomiskās attīstības tempu kāpināšana, lai Latvijā panāktu ilgtermiņa ekonomisku izaugsmi un konvergenci ar pārējām ES un OECD valstīm jau tuvākā nākotnē. To iespējams izdarīt ar jaunu sparņu atgriežoties pie strukturālajām reformām Latvijas tautsaimniecībā, sekmējot investīciju piesaisti un īstenojot atbildīgu fiskālo politiku.
11. Ņemot vērā ģeopolitisko situāciju Eiropā, kā arī to, ka Latvijai jāpielāgojas ES fondu izaicinājumiem pēc 2020. gada, savlaicīgi jāveido ilgtermiņa investīciju piesaistes politika, kas vērsta uz Latvijas konkurētspējas stiprināšanu, inovatīvu ražošanu un pakalpojumu sniegšanu, jaunu darbavietu radīšanu un kopējās investīciju struktūras dažādošanu.
12. Mēs vienojamies, ka prognozējama nodokļu politika ir viens no stabilas uzņēmējdarbības un investīciju vides pamatiem, tādēļ ir svarīga skaidra īstermiņa un ilgtermiņa perspektīva valsts nodokļu politikā, kur izmaiņas tiktu veiktas konstruktīvu diskusiju ar uzņēmēju organizācijām

rezultātā. Ir jāturpina darbs pie valsts budžeta izdevumu un ieņēmumu sabalansētības, neatkāpjoties no fiskālās disciplīnas pamatnostādņem.

13. Mēs pārrunājam jautājumus, kas skar uzņēmējdarbības vides un investīciju drošību Latvijā un vienojamies, ka šis ir viens no zīmīgākajiem elementiem valsts konkurētspējas paaugstināšanā, tādēļ darbs turpināms uzlabojot tiesu efektivitāti, nodrošinot vienveidīgu un paredzamu normatīvā regulējuma piemērošanu, sekmējot pilnvērtīgu un drošu e-vides izmantošanu un veicot citus pasākumus, kas vairotu sabiedrības uzticību un pārliecību par tieslietu jomas un likuma spēku valstī.
14. Mēs novērtējam darbu, kas ieguldīts maksātnespējas regulējuma izstrādē, taču vienlaikus vēršam uzmanību uz nepieciešamību nodrošināt pilnvērtīgu tā piemērošanu un uzraudzību, kā arī aktīvi vērsties pret maksātnespējas procesu ļaunprātīgu izmantošanu, kas kavē uzņēmumu glābšanas kultūras nostiprināšanos Latvijā. Svarīgi gan nodrošināt kompetences un kapacitātes paaugstināšanu uzraugošajām institūcijām, gan stiprināt tiesu lomu.
15. Mēs piekrītam, ka viens no izaicinājumiem, ar ko Latvijas saskaras, ir darbaspēka ražīgums un tā pieejamība. Lai to risinātu, ar plānotās administratīvās reformas palīdzību jāturpina cilvēku un finanšu resursu koncentrēšana, tai skaitā, jāoptimizē izglītības sistēma, samazinot infrastruktūras vienību skaitu, uzlabojot kvalitāti un ieviešot tādas finansēšanas mehānismus, kas veicina inovācijas, lai mazinātu bezdarba slazdu.
16. Mēs pārrunājam to, ka izglītības sistēmas reformēšanā jāpanāk reāls progress, stingri koncentrējoties uz: 1) izglītības kvalitātes paaugstināšanu no laba uz izcilu visos līmeņos; 2) kompetenču pieejā balstītu saturu; 3) vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanu, koncentrējot resursus un optimizējot skolu tīklu.
17. Mēs analizējam situāciju veselības aprūpē: izdevumi veselības jomā Latvijā būtiski atpaliek no vidējā līmeņa Eiropas Savienībā, turklāt salīdzinoši būtisku izdevumu daļu veido privāti naudas maksājumi, kas rada nevienlīdzīgas piekļuves iespējas iedzīvotājiem un samazina potenciāli darbaspējīgo skaitu. Visaptveroša veselības aprūpes reforma, kas nodrošinātu pieejamību, caurskatāmu valsts finansējuma izlietojumu, e-pakalpojumu pilnvērtīgu izmantošanu, uzskatāma par neatliekamu valsts ilgtermiņa tautsaimniecības nodrošināšanai.
18. Mēs aplūkojam progresu ēnu ekonomikas apkaršanā, konstatējot, kā ēnu ekonomikas īpatsvars Latvijas ekonomikā joprojām ir nopietns šķērslis ekonomikas attīstībai, radot nevienlīdzīgas konkurences apstākļus, palielinot nevienlīdzību sabiedrībā un ierobežojot godīgu uzņēmēju izaugsmi. Tādēļ efektīvu ēnu ekonomikas mazināšanu arī turpmāk uzskatām par būtisku faktoru Latvijas turpmākajai izaugsmei, iesaistot tajā visas atbildīgās ministrijas un dienestus un veidojot izpratni par nodokļu maksāšanas kultūru visā sabiedrībā.

Noslēgums

19. Ņemot vērā, ka šī ir divdesmitā Latvijas valdības un Ārvalstu investoru padomes Latvijā tikšanās, mēs vienojamies, ka nākamā gada laikā caurskatīsim un īstenosim rekomendācijas, kas izteiktas Progresā ziņojumos par: (i) Nodokļu un nodokļu administrācijas jomu; (ii) Investīciju aizsardzības jomu; (iii) Izglītības sistēmu; (iv) Transporta jomu; (v) Darba spēka jomu; (vi) Valsts uzņēmumu konkurētspēju; (vii) Publisko iepirkumu; (viii) Būvniecības jomu; (ix) Veselības jomu.
20. Mēs vēlamies turpināt uzlabot uzņēmējdarbības un investīciju vidi Latvijā, pārrunājot konkrētus un plašus stratēģiskus ieteikumus un sekojot līdzi progresam to īstenošanā.
21. Mēs atzīstam, ka ir nepieciešams turpināt mūsu dialogu un organizēsim nākamo Latvijas valdības un Ārvalstu investoru padomes Latvijā sanākumu 2017. gada pavasarī.

Piezīmes

22. Latvijas valdību tikšanās reizē pārstāvēja Ministru prezidents, kā arī kā arī ekonomikas, finanšu, tieslietu, vides aizsardzības un reģionālās attīstības, un veselības ministri.
23. No Ārvalstu investoru padomes Latvijā puses tikšanās reizē piedalījās šādu uzņēmumu augstākā vadība: Amber Beverage Group, Cemex, Circle K, Coca-Cola Company, DNB, EY, Eversheds International Limited, Fortum, Food Union, GlaxoSmithKline, Klasmann-Deilmann, Knauf, KPMG, Linstow, Mariner, MTG, Narvesen Baltija, Neste, NCH Advisors, Norvik banka, PricewaterhouseCoopers, Rimi Baltic, Powszechny Zakład Ubezpieczeń, SEB, Stockholm School of Economics, Swedbank, TAV, Telia Sonera, Uralchem, Vastint, Vitol, kā arī trīspadsmit ārvalstu tirdzniecības palātu Latvijā priekšsēdētāji, kas pārstāv Apvienoto Karalisti, ASV, Beļģiju un Luksemburgu, Dāniju, Igauniju, Franciju, Īriju, Nīderlandi, Norvēģiju, Somiju, Šveici, Vāciju un Zviedriju.